



Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

TEMATICKÉ OKRUHY K BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠCE

PRINCIPY A METODY SOCIÁLNÍ PRÁCE

Bc. studijní program

Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

1. Vznik a vývoj metod sociální práce. Osobnosti, milníky a nejvýznamnější období vývoje metod sociální práce v Evropě a USA.
2. Charakteristika sociální práce jako vědního oboru. Atributy a paradigmaty sociální práce. Předmět sociální práce jako vědní disciplíny. Sociální práce jako aplikovaná a praktická věda.
3. Sociální práce jako multi-, inter-, trans- disciplinární obor. Místo sociální práce v systému věd. Sociální práce a jiné vědní disciplíny.
4. Terminologické vymezení pojmů metod sociální práce, techniky, metodika, přístupy v sociální práci. Klasifikace metod sociální práce.
5. Typologie teorií sociální práce. Druhy teorií v sociální práci. Komparativní sociální práce.
6. Komunikace v sociální práci. Verbální a neverbální komunikace. Zásady sociální komunikace s klientem v sociální práci.
7. Sociální pracovník. Kvalifikační a osobnostní předpoklady pro výkon sociální práce. Profesionální kompetence a role sociálního pracovníka. Syndrom vyhoření. Nároky sociální práce a syndrom vyhoření. Prevence syndromu vyhoření u sociálních pracovníků.
8. Případová sociální práce. Stručný vývoj, její základní principy a teoreticko-praktické koncepty.
9. Charakteristika etap sociální práce s jednotlivcem. Rozdělení, vymezení a definování jednotlivých etap.
10. Sociální práce se skupinou. Typologie skupinové práce. Význam a specifika skupinové sociální práce. Vedení skupiny. Sociální pracovník pracující se skupinou.
11. Sociální práce s komunitou. Pojem „komunita“. Účastníci a etapy komunitní sociální práce. Terapeutická komunita. Jej filozofie, klienti, typy terapeutických komunit. Činnosti sociálního pracovníka v terapeutické komunitě.
12. Sociální práce s rodinou. Cíle a specifika sociální práce s rodinou. Funkčnost rodiny. Protektivní a rizikové faktory. Návštěva sociálního pracovníka v rodině.
13. Sociální intervence a sociální terapie. Rozlišení pojmů. Popis vybraných typů sociálních intervencí, fáze krize, typologie krizí. Možnosti a pravidla, ukončení intervence.

14. Metody sociální práce se závislými a spoluzávislými. Streetwork jako metoda terénní sociální práce. Cíle streetworku, proces a etapy streetworku. Filozofie přístupu Harm reduction.
15. Sociální práce v problematice prostituce a obchodování s lidmi. Důležitost streetworku v problematice prostituce.
16. Sociální práce s lidmi bez domova (bezdomovectví). Metody sociální práce a sociální služby s lidmi bez domova.
17. Prevence a metody sociální práce s dospělými oběťmi domácího násilí. Zařízení sociálních služeb jako forma pomoci.
18. Syndrom CAN (Child Abuse & Neglect) a CSA (child sexual abuse), charakteristika pojmů a sociálně-právní ochrana dětí se syndromem CAN. Zařízení sociálně-právní ochrany dětí a sociální kurately.
19. Sociální práce s občany s tělesným, s mentálně a vícečetným postižením. Sociální služby a specifika metody sociální práce. Sociální rehabilitace.
20. Metody sociální práce s minoritami a marginalizovaným rómským spoločenstvom. Specifika rómské komunity. Sociální pracovník v komunitní práci a náplň jeho práce.
21. Charakteristika sociálního poradenství. Úrovně sociálního poradenství. Obsahové zaměření sociálního poradenství ve vybraných cílových skupinách (např. sociálně-ekonomické problémy, těžké zdravotní postižení, marginalizované skupiny, nezaměstnaní...).
22. Mediace v sociální práci, její základní principy a fáze. Kvalifikační předpoklady, kompetence, nástroje práce mediátora – sociálního pracovníka. Mediace v sociální práci.
23. Sociální politika ve vztahu k sociální práci. Aktéři sociální politiky. Sociální ochrana, sociální zabezpečení a jeho pilíře (pojištění, podpora, pomoc).
24. Sociální práce se žadateli o azyl. Výchova k toleranci, inkluze azylantů do společnosti.
25. Management v sociální práci. Specifika managementu v sociální práci. Organizační chování v sociálním managovaní. Management času v sociální práci.
26. Dobrovolnictví v sociální práci. Historie, současnost a perspektivy dobrovolnictví. Příprava dobrovolníků a práce s dobrovolníky v sociálních organizacích.
27. Svépomoc a svépomocné skupiny. Kooperace a komunikace v svépomocné skupině. Důležitost svépomocných skupin v prevenci závislostí.
28. Supervize v sociální práci. Charakteristika a filozofie supervizí. Rozdělení, formy a typy supervizí. Zaměření supervizí. Etika v supervizi.
29. Sociální práce se staršími lidmi žijícími v domácím a v rezidenčním prostředí. Holistický přístup v péči o seniory. Poruchy adaptace, geriatrický maladaptivní syndrom. Význam a potřeba dobrovolnictví v péči o seniory.
30. Etika v sociální práci. Etický kodex sociálního pracovníka v ČR a mezinárodní etický kodex (IFSW). Etický problém a dilema v práci sociálního pracovníka. Systematický postup řešení etických dilemat v sociální práci.

Doporučená literatura:

- ADAMS, R. - DOMINELLI, L. - PAYNE, M. 2002. Critical Practice in Social Work. New York: Palgrave.
- BAŠTECKÁ, B. 2005. Terénní krizová práce: psychosociální intervenční týmy. Praha: Grada.
- ELICHOVÁ, M. 2017. Sociální práce: Aktuální otázky. Praha: Grada.
- GLUMBÍKOVÁ, K. 2020. Reflexivita v sociální práci s rodinami. Praha: Grada, 2020.
- HAVLÍKOVÁ, J., HUBÍKOVÁ, O., TRBOLA, R. a MUSIL, L. 2021. Kvalita výkonu sociální práce očima sociálních pracovníků. Praha: VÚPSV, v.v.i., výzkumné centrum v Brně.
- HUBÍKOVÁ, O. a HAVLÍKOVÁ, J. Depistáž v sociální práci na obecních úřadech. Praha: VÚPSV, v.v.i., výzkumné centrum Brno, 2020.
- HORÁK, M. 2022. Supervize: příručka pro uživatele. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.
- CHARFE, L. a GARDNER, A. 2019. Social pedagogy and social work. Los Angeles: SAGE.
- LACA, S. 2016. Sociálna pedagogika verzus sociálna práca, Praha: PVŠPS.
- LACA, S.: Kocept teórie a metód sociálnej práce, Praha: PVŠPS.
- LACA, P. – LACA, S. 2020. Koncept filozofie a etiky v sociálnej práci. Ústav sv. Jana Nepomuka Neumanna Příbram: A-Print s.r.o. Lipovce.
- LEVICKÁ, J. 2007. Metódy sociálnej práce. Bratislava: SPN.
- MATOUŠEK, O. 2016. Slovník sociální práce. Praha: Portál.
- MATOUŠEK, O., ed. 2021. Profesionální způsobilost a vzdělávání v sociální práci. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum.
- MATOUŠEK, O. 2007. Základy sociální práce, Praha: Portál, 2007.
- MAROON, I. 2012. Syndrom vyhoření u sociálních pracovníků. Teorie, praxe, kazuistiky. Praha: Portál.
- MUNKOVÁ, G. 2013. Sociální deviace: přehled sociologických teorií. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- MPaSV. 2021. Příručka praxe sociální práce: výběr praktických poznatků získaných v rámci realizace projektu Systémová podpora sociální práce v obcích. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- NEPUSTIL, P. a GEREGOVÁ, M. ed. 2020. Bez podmínek: metody psychosociální podpory pro lidi užívající drogy. Brno: Masarykova univerzita.
- NEČASOVÁ, M., DOHNALOVÁ, Z. a TRBOLA, R. 2020. Výzkum etických dilemat hodnot a principů sociální práce. Praha: VÚPSV, v.v.i., výzkumné centrum Brno.
- ONDREJKOVIČ, P. et al. 2019. Sociálna patológia. Bratislava: VEDA.
- PAYNE, M. 2012. Humanistic social work – core principles and practice. London: Lyceum Books.
- PAYNE, M. 2014. Modern social work theory. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- PRŮŠA, L. 2021. Dlouhodobá péče nejen v České republice. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.
- RAMEŠOVÁ, M. Mediátorství v sociální práci. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2019.
- ŠPILÁČKOVÁ, M., & NEDOMOVÁ, E. 2014. Úkolově orientovaný přístup v sociální práci. Praha: Portál.
- TOMEŠ, I. 2010. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Praha: Portál.

Aktuální legislativa v ČR.